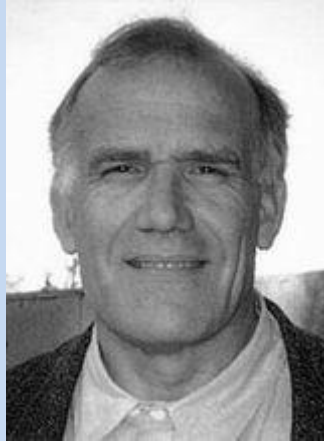

Ποιος σκότωσε ... τον ελληνικό πολιτισμό

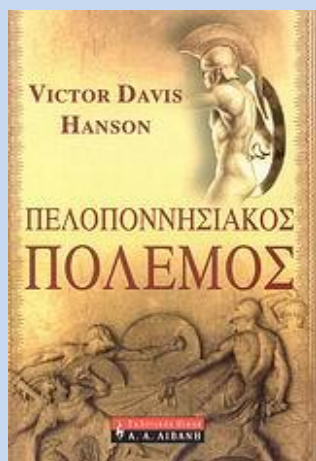

Ένας Αμερικανός υπερασπίζεται τον Όμηρο, τις κλασικές σπουδές και τον πολιτισμό που γεννήθηκε στην αρχαία Ελλάδα. Ξιφουλκεί κατά της αδιαφορίας που υπάρχει σήμερα για τις ελληνικές σπουδές, εκτοξεύει κατηγορίες για τη μείωση των κονδυλίων στα αμερικανικά πανεπιστήμια και προτρέπει τους αναγνώστες των βιβλίων του να «ζήσουν περισσότερο ελληνικά».

Ο κ. Βίκτωρ Ντέιβις Χάνσον θα βρίσκεται αύριο στην Αθήνα, προσκεκλημένος του Ιδρύματος Ωνάση και θα δώσει μια διάλεξη στο ξενοδοχείο «Ιντερκοντινένταλ» με το προσφιλές του θέμα «Ποιος σκότωσε τον Όμηρο».

Ο κ. Χάνσον, σε ηλικία μόλις 48 ετών, διαθέτει ήδη μια εικοσαετή ακαδημαϊκή εμπειρία στη διδασκαλία των ελληνικών γραμμάτων και σήμερα είναι διευθυντής του προγράμματος κλασικών σπουδών στο πανεπιστήμιο του Φρέσνο στην Καλιφόρνια. Έχει βραβευτεί από την αμερικανική φιλολογική εταιρεία και έχει εκδώσει ένδεκα βιβλία σχετικά με την αρχαία ιστορία. Εύλογο λοιπόν το αρχικό ερώτημα για τη «γνωριμία» του με τον αρχαίο ελληνικό πολιτισμό:

«Μεγάλωσα σε μια απομονωμένη φάρμα στην κεντρική Καλιφόρνια», λέει ο κ. Χάνσον και εξηγεί ότι ο δρόμος προς το πανεπιστήμιο ήταν μια οδός διαφυγής. «Όμως, επειδή δεν με ευχαριστούσαν οι πολιτικές επιστήμες και η κοινωνιολογία, κατά κάποιο τρόπο, είδα τις κλασικές σπουδές ως έναν εναλλακτικό κόσμο, ένα καταφύγιο. Εκεί ανακάλυψα έναν πλούσιο κόσμο όπου χωρίς να το συνειδητοποιώ, αρκετές αξίες τις οποίες πρέσβευε ήταν παρόμοιες με εκείνες που μεγάλωσα».

Σταδιακά οι κλασικές σπουδές τον απορρόφησαν και έζησε στην Αθήνα δύο φορές την περίοδο 1973-1974 και 1978-1979. Όσο για τη σημερινή θέση και σημασία που έχουν οι κλασικές σπουδές στο δυτικό πολιτισμό, ο Αμερικανός ελληνιστής λέει ότι τις θεωρεί ως «σημείο - κλειδί». «Η άνοδος των πολυπολιτισμικών σπουδών είχε αρνητικά αποτελέσματα, διεθνώς, όσο και στην αμερικανική κοινωνία».

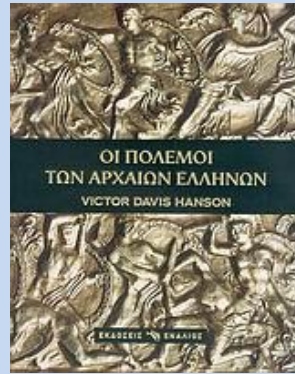
Είμαστε μια κοινωνία πολλών εθνοτήτων, όμως πρέπει να έχουμε ως σημείο αναφοράς μια κοινή κουλτούρα, την έννοια της Δημοκρατίας, την οικονομία της αγοράς, την προσωπική ελευθερία του ανθρώπου.

Φυσικά απολαμβάνουμε το φαγητό, τη λογοτεχνία, τα παιχνίδια από την πλούσια παράδοση της Κίνας, της Λατινικής Αμερικής ή της Αφρικής. Όμως πρέπει να ομολογήσουμε ανοιχτά ότι ουδείς επιθυμεί να ενστερνιστεί τη θρησκεία των Ίνκας ή τα αφρικανικά πολιτικά συστήματα, την κινεζική έννοια της ελευθερίας ή τις ισλαμικές ιδέες θρησκείας και κράτους.

Συνεπώς το δυτικό παράδειγμα που δημιουργήθηκε στην Ελλάδα είναι η μοναδική μας ελπίδα. Φυσικά εκτιμούμε την αισθητική και την ομορφιά της ελληνικής τέχνης, της λογοτεχνίας και της αρχιτεκτονικής, όμως σε αυτές τις κρίσιμες ημέρες με τις μεγάλες πολιτιστικές αλλαγές, το σημείο αναφοράς είναι οι αξίες της αρχαίας Ελλάδας».

Στο ερώτημά μας για ποιο λόγο ο Όμηρος δεν είναι πλέον δημοφιλής στα αμερικανικά πανεπιστήμια, ο κ. Χάνσον δίνει δύο ερμηνείες:

«Πρώτον, λόγω των επιπόλαιων αξιών ζωής και των εφήμερων απολαύσεων στη σύγχρονη εποχή του βίντεο. Δεύτερον, και πλέον σημαντικό, είναι η έλλειψη αφοσίωσης των ακαδημαϊκών, που είναι ταγμένοι να διατηρούν και να προάγουν την ελληνική κληρονομιά. Οι περισσότεροι είναι στενόμυαλοι υπάλληλοι χωρίς επιθυμία ή δυνατότητα να δώσουν τη φλόγα της αγάπης προς τον Ελληνισμό».

Ο κ. Χάνσον λέει πως η κλασική παιδεία είναι κάτι περισσότερο από την απλή γνώση της γλώσσας.

«Εκείνο που συχνά ξεχνάμε είναι το πνεύμα του Ελληνισμού», λέει. «Η κριτική αναφορικά με το βιβλίο εστιάστηκε στην πρόσκληση να «συμπεριφερόμεθα» περισσότερο ως Έλληνες», μας λέει.

«Ασφαλώς δεν εννοούμε το να φοράμε χιτώνες ή να έχουμε σκλάβους. Είναι η διάθεση να γευθούμε τον τρόπο ζωής των Ελλήνων, ιδίως όπως το βλέπουμε στον Όμηρο και στον Πλάτωνα, ένα κουράγιο να μιλά ειλικρινά και ξάστερα, μια επιθυμία να συμμετέχει σε διάλογους αντιπαράθεσης, η αναγνώριση ότι το κυνήγι της καριέρας, η δειλία, η παθητικότητα και το κοινωνικό στάτους κβο συχνά δεν οδηγούν πουθενά.

Οι Έλληνες αναγνώρισαν ότι οι ανακαλύψεις τους για τον ορθολογισμό και τον εμπειρισμό δεν ήταν το παν. Άφηναν οδούς για τις ανθρώπινες εμπειρίες ανοικτές σε μυστήρια, στο πνεύμα και στο ανεξήγητο.

Εμείς ως καθηγητές πρέπει να είμαστε ειλικρινείς και συχνά μη παραδοσιακοί και να υποδεχόμαστε θετικά, αντί να αποφεύγουμε κάθε αντίθετη γνώμη».

«Μοναδικά τα ελληνικά επιτεύγματα»

Για το σημερινό ελληνικό πνεύμα, ο κ. Χάτσον θεωρεί ότι το κλειδί για τη διατήρηση του Ελληνισμού είναι η σύγχρονη Ελλάδα.

«Υπάρχει κάτι μαγικό στη φυσική διαμόρφωση της ελληνικής γης, που υποβοηθά να ερμηνεύσεις τα ελληνικά επιτεύγματα, μας λέει ο κ. Χάτσον. Παρά την εκπαίδευσή μου στην ελληνική φιλοσοφία, ποτέ δεν κατάλαβα τον Ελληνισμό έως τη στιγμή που έζησα στη χώρα σας για δύο χρόνια. Υπάρχει κάτι ανεξήγητο, όταν εξετάζεις την ιστορία της Ελλάδας, που μπορεί να ερμηνευτεί μόνο από το πνεύμα, καθώς αυτό αποτελεί από μόνο του μια λογική εξήγηση. Το γεγονός ότι μια τόσο μικρή χώρα στα νότια της Βαλκάνια δημιούργησε το δυτικό πολιτισμό, ευδοκίμησε μέσα στη ρωμαϊκή κατοχή, σχεδόν μόνη αντιστάθηκε στις

προκλήσεις του Ισλάμ για αιώνες, υπέφερε και άντεξε την Οθωμανική κατοχή, είναι κάτι το εντυπωσιακό ή απίστευτο. Καμία άλλη κοινωνία στην Ανατολική Μεσόγειο δεν είναι συγκρίσιμη. Οι Έλληνες, όπου και να τους συναντήσεις, στην Ευρώπη, την Καλιφόρνια ή το Σικάγο, διαθέτουν μι ελαστικότητα και ένα αίσθημα τόλμης».

Η συνέντευξη δημοσιεύτηκε στο «Έθνος της Κυριακής» της 27^{ης} Μαΐου 2001, σ. 51.